

KOMISJONI OTSUS,

24. august 2012,

millega muudetakse maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimusi käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 715/2009 I lisa

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/490/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrust (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 23 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Määrusega (EÜ) nr 715/2009 on kehtestatud mittediskrimineerivad eeskirjad maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta, et tagada gaasi siseturu nõuetekohane toimimine. Kuna maagaasi ülekandevõrkude dubleerimine ei ole enamasti majanduslikult põhjendatud ega tõhus, tõhustab konkurentsi maagaasiturul kolmandate isikute juurdepääs taristule, kui taristu avatakse läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel kõikidele tarnijatele. Energia siseturu väljakujundamise lõpuleviimist takistab sagedane lepingutega ülekoormamine, mille tõttu võrgu kasutajad ei saa juurdepääsu gaasi ülekandesüsteemidele, ehkki võimsus on füüsiliselt olemas.

(2) Praktika on näidanud, et vaatamata teatavate ülekoormusega tegelemise põhimõtete kohaldamisele, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. septembri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1775/2005 (maagaasiedastusvõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta) ⁽²⁾ ja määrusele (EÜ) nr 715/2009, jääb ELi maagaasi ülekandevõrkude lepingutega ülekoormamine takistuseks, mis pidurdab hästi toimiva maagaasi siseturu väljaarendamist. Seepärast on vaja muuta suuniseid selle kohta, kuidas kohaldada ülekoormusega tegelemise korda lepingutega ülekoormamise puhul. Vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 23 lõikele 3 peaksid esitatavates suunistes kajastuma riikide gaasiülekandevõrkude erinevused ja neis võidakse kehtestada miinimumnõuded, mis tuleb täita selleks, et saavutada võrgu ülekoormusega tegelemise korra puhul mittediskrimineerivad ja läbipaistvad juurdepääsutingimused.

(3) Ülekoormusega tegelemise korda tuleks kohaldada lepingutega ülekoormamise puhul ja püüda selle abil ülekoormust vähendada ning tuua kasutamata võimsus tagasi turule, kus see korrapärase jaotamisprotsessi käigus ümber jaotatakse.

(4) Kui ühenduspunktis esineb sageli füüsilist ülekoormamist, ei tarvitse ülekoormusega tegelemise korra sageli kasu olla. Sellistel juhtudel tuleks ülekoormuse lahendamist uurida võrgu kavandamise ja investeerimise seisukohast.

(5) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 713/2009 ⁽³⁾ peaks Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööamet (edaspidi „amet“) jälgima ja analüüsima suuniste rakendamist. On vaja, et ülekandesüsteemi haldurid avaldaksid sobivas vormis teabe, mis on vajalik lepingutega ülekoormamise tuvastamiseks.

(6) Määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 24 kohaselt tagab riigi reguleeriv asutus osutatud suuniste järgimise.

(7) Et tagada ülekoormusega tegelemise korra võimalikult tulemuslik kohaldamine kõigis ühenduspunktides ja maksimeerida kõigis kõrvutiasuvate piirkondade sissevälja-süsteemides olemasolev võimsus, on väga tähtis, et riikide reguleerivad asutused ja ülekandesüsteemi haldurid teeksid liikmesriikide vahel ja liikmesriigis ning omavahel ja üksteisega tihedat koostööd. Eelkõige peaksid riikide reguleerivad asutused ja ülekandesüsteemi haldurid võtma arvesse väljakujunenud parimaid tavasid ja püüdma ühtlustada käesolevate suuniste rakendusprotsesse. Amet ja riikide reguleerivad asutused peaksid tegutsema vastavalt määruse (EÜ) nr 713/2009 artiklile 7 ja tagama, et kogu ELi asjakohastes sisenemis- ja väljumispunktides rakendataks kõige tõhusamat ülekoormusega tegelemise korda.

(8) Kuna ülekandesüsteemi haldurite käsutuses on üksikasjalik teave süsteemi füüsilise kasutuse kohta ja nad suudavad kõige paremini hinnata tulevase voogusid, on asjakohane, et nad määraksid kindlaks täiendava võimsuse, mis tehakse kättesaadavaks lisaks arvutatud tehnilisele võimsusele. Pakkudes rohkem kindlat võimsust kui tehniliselt võimalik, võttes arvesse voostenaariume ja lepingutega jaotatud võimsusi, võtavad ülekandesüsteemi haldurid riski, mille eest nad peaksid saama asjakohast

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 36.⁽²⁾ ELT L 289, 3.11.2005, lk 1.⁽³⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 1.

tasu. Ülekandesüsteemi halduri sissetuleku kindlaksmääramise puhul tuleks lisavõimsust jaotada siiski üksnes siis, kui kogu muu võimsus, sealhulgas muude ülekoormuse lahendamise meetmete rakendamisest tulenev võimsus, on jaotatud. Ülekandesüsteemi haldurid peaksid tegema tihedat koostööd, et määrata tehniline võimsus. Ülekandesüsteemi võimaliku füüsilise ülekoormamise kõrvaldamiseks peaksid ülekandesüsteemi haldurid kasutama kõige kulutõhusamaid meetmeid, sealhulgas võimsuse tagasiostmist või muid tehnilisi või kaubanduslikke meetmeid.

- (9) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 715/2009 vastavalt muuta.
- (10) Käesolevas otsuses sätestatud meetmed on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/73/EÜ⁽¹⁾ artikli 51 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 715/2009 I lisa muudetakse vastavalt käesoleva otsuse lisale.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 24. august 2012

Komisjoni nimel

president

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 211, 14.8.2009, lk 94.

LISA

Määruse (EÜ) nr 715/2009 I lisa muudetakse järgmiselt.

1. Punkt 2.2 asendatakse järgmisega:

„2.2. Lepingutega ülekoormamise puhul kohaldatav ülekoormusega tegelemise kord

2.2.1. Üldsätted

1. Punkti 2.2 sätteid kohaldatakse kõrvutiasuvate piirkondade sisse-välja-süsteemide vaheliste ühenduspunktide suhtes, mille võimsust saavad kasutajad reserveerida, ja olenemata sellest, kas tegemist on kahe või enama liikmesriigi vahel või samas liikmesriigis asuvate füüsiliste või virtuaalsete ühenduspunktidega. Sätteid võidakse kohaldada ka kolmandate riikide sisenemis- ja väljumispunktide suhtes, kui asjaomase riigi reguleeriv asutus niimoodi otsustab. Punkti 2.2 sätteid ei kohaldata lõpptarbija või jaotusvõrguga seotud väljavoolupunkti, veeldatud maagaasi terminalist või tootmiskäitisest sissevoolu punkti ega gaasihoidla sisse- ja väljavoolupunkti suhtes.
2. Ülekandesüsteemi haldurite poolt vastavalt käesoleva lisa 3. punktile avaldatud ja vajaduse korral riigi reguleeriva ameti poolt kontrollitud teabe alusel avaldab amet 2014. aastast alates iga aasta 1. märtsiks seirearuande, milles käsitleb ühenduspunktide ülekoormamist seoses eelneval aastal müüdud kindla võimsuse toodetega, võttes võimalikult täpselt arvesse võimsusega kauplemise ulatust järelturul ja katkestatava võimsuse kasutamist.
3. Lisavõimsust, mis tehakse kättesaadavaks punktides 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 ja 2.2.5 ettenähtud ülekoormusega tegelemise meetmete rakendamisega, pakuvad asjaomased ülekandesüsteemi haldurid korrapärase jaotamisprotsessi käigus.
4. Punktides 2.2.2, 2.2.4 ja 2.2.5 ettenähtud meetmeid rakendatakse alates 1. oktoobrist 2013. Punkti 2.2.3 alapunkte 1 kuni 5 kohaldatakse alates 1. juulist 2016.

2.2.2. Võimsuse suurendamine ülemärkimis- ja tagasiostuskeemi abil

1. Ülekandesüsteemi haldurid esitavad kindla lisavõimsuse pakkumiseks stiimulitepõhise ülemärkimis- ja tagasiostuskeemi ettepaneku ning rakendavad selle skeemi pärast riigi reguleerivalt asutuselt heakskiidu saamist. Enne rakendamist peab riigi reguleeriv asutus nõu naaberliikmesriikide reguleerivate asutustega ja võtab arvesse nende arvamust. Lisavõimsus on määratletud kui kindel võimsus, mida pakutakse lisaks ühenduspunkti tehnilisele võimsusele, mis on arvatud käesoleva määruse artikli 16 lõike 1 alusel.
2. Ülemärkimis- ja tagasiostuskeemiga pakutakse ülekandesüsteemide halduritele stiimul, et nad pakuksid kindlat lisavõimsust, võttes arvesse tehnilisi tingimusi, nagu kütteväärtus, temperatuur ning asjakohase sisse-välja-süsteemi ja kõrvutiasuvate piirkondade võrkude võimsus. Ülekandesüsteemi haldurid kohaldavad sisse-välja-süsteemi tehnilise või täiendava võimsuse ümberarvutamisel dünaamilist lähenemisviisi.
3. Ülemärkimis- ja tagasiostuskeem põhineb stiimulite süsteemil, mis kajastab ülekandesüsteemi haldurite riske tehnilist võimsust ületava lisavõimsuse pakkumisel. Skeem peab olema korraldatud nii, et lisavõimsuse müügist saadav tulu ning alapunkti 6 kohaselt rakendatud tagasiostuskeemi või -meetmetega seotud kulud jagatakse ülekandesüsteemi haldurite ja võrgu kasutajate vahel. Riigi reguleeriv asutus otsustab sissetulekute ja kulude jaotamise ülekandesüsteemi halduri ja võrgu kasutaja vahel.
4. Ülekandesüsteemi halduri sissetuleku kindlaksmääramise puhul käsitatakse tehnilist võimsust, eelkõige tagastatud võimsust, samuti kindla võimsuse üks päev ette pakkumisest kohustusliku kasutamise põhimõttel ja pikaajalise kohustusliku kasutamise põhimõtte rakendamisest tulenevat võimsust, kus see on asjakohane, jaotatuna enne lisavõimsust.
5. Lisavõimsuse kindlaksmääramisel võtab ülekandesüsteemi haldur arvesse statistilisi stsenaariume selle kohta, milline osa võimsusest võib ühenduspunktis igal ajahetkel tõenäoliselt olla füüsiliselt kasutamata. Samuti võtab ta arvesse riskiprofiili, mille puhul ei kaasne lisavõimsuse pakkumisega ülemäära suurt tagasiostukohustust. Samuti tuleb ülemärkimis- ja tagasiostuskeemi puhul hinnata võimsuse turul tagasiostmise tõenäosust ja kulusid ning võtta seda arvesse pakutava lisavõimsuse mahu arvutamisel.
6. Kui see on süsteemi terviklikkuse säilitamiseks vajalik, kohaldab ülekandesüsteemi haldur turupõhist tagasiostukorda, mis võimaldab kasutajatel võimsust pakkuda. Kohaldatavast tagasiostukorrast teavitatakse kõiki võrgu kasutajaid. Tagasiostukorra kohaldamine ei piira kohaldatavate erakorraliste meetmete rakendamist.
7. Ülekandesüsteemi haldur kontrollib enne tagasiostukorra kohaldamist, kas muud tehnilised või kaubanduslikud meetmed ei suuda tagada süsteemi korralikku toimimist kulutõhusamal teel.

8. Ülekandesüsteemi haldur esitab ülemärkimis- ja tagasiostuskeemi kohta ettepanekut tehes riigi reguleerivale asutusele kõik skeemi hindamiseks vajalikud asjakohased andmed, hinnangud ja mudelid. Ülekandesüsteemi haldur annab riigi reguleerivale asutusele korrapäraselt aru skeemi toimimisest ja esitab riigi reguleeriva asutuse nõudmisel kõik asjakohased andmed. Riigi reguleeriv asutus võib nõuda, et ülekandesüsteemi haldur skeemi muudaks.

2.2.3. Kindla võimsuse üks päev ette kohustusliku kasutamise põhimõttel pakkumise mehhanism

1. Riigi reguleeriv asutus nõuab, et ülekandesüsteemi operaator kohaldaks algselt registreeritud võimsuse muutmisel vähemalt alapunktis 3 esitatud põhimõtteid võrgu kasutaja kohta ühenduspunktis, kui punkti 2.2.1 alapunkti 2 kohasest ameti iga-aastasest seirearuandest ilmneb, et asjaomases ühenduspunktis on võimsuse jaotamise käigus nõudlus ületanud pakkumist, oksjonite kasutamisel baashinna juures, seirearuandega hõlmatud aasta jooksul või ühel järgnevast kahest aastast kasutatavate toodete puhul:
  - a) vähemalt kolme ühekuulise kestusega kindla võimsuse toote puhul või
  - b) vähemalt kahe kvartalilise kestusega kindla võimsuse toote puhul või
  - c) vähemalt üheaastase või pikema kestusega kindla võimsuse toote puhul või
  - d) selliselt, et ei ole pakutud ühtki vähemalt ühekuulise kestusega kindla võimsuse toodet.
2. Kui iga-aastasest seirearuandest ilmneb, et alapunktis 1 kirjeldatud olukord tõenäoliselt ei kordu järgmise kolme aasta jooksul, näiteks kuna võimsus tehakse võrgu füüsilise laiendamise või pikaajaliste lepingute lõpetamise tulemusena kättesaadavaks, võib asjaomane riigi reguleeriv asutus otsustada lõpetada kindla võimsuse pakkumise üks päev ette kohustusliku kasutamise põhimõttel.
3. Võrgu kasutaja võib kindla võimsuse taasregistreerida 10–90 % ulatuses ühenduspunktis lepinguga reserveeritud võimsusest. Kuid kui registreeritud võimsus moodustab üle 80 % lepinguga reserveeritud võimsusest, võib taasregistreerida poole registreerimata võimsusest (suurendades registreeritud võimsust). Kui lepinguga registreeritud võimsus moodustab kuni 20 % reserveeritud võimsusest, võib taasregistreerida poole registreeritud võimsusest (vähendades registreeritud võimsust). Käesoleva alapunkti kohaldamine ei piira kohaldatavate erakorraliste meetmete rakendamist.
4. Lepinguga reserveeritud võimsuse algne valdaja võib reserveeritud kindla võimsuse allesjäänud osa katkestatava võimsuse põhimõtte alusel taas lepinguga registreerida.
5. Alapunkti 3 ei kohaldata võrgu kasutajate, see tähendab isikute või ettevõtjate ja vastavalt määruse (EÜ) nr 139/2004 artiklile 3 nende kontrolli all olevate ettevõtjate suhtes, kelle valduses eelnenud aastal oli vähem kui 10 % ühenduspunkti tehnilisest võimsusest.
6. Riigi reguleeriv asutus hindab ühenduspunktis, kus kohaldatakse alapunkti 3 kohast kindla võimsuse pakkumist üks päev ette kohustusliku kasutamise põhimõttel, seost punktis 2.2.2 kirjeldatud ülemärkimis- ja tagasiostuskeemiga, mille tulemusel reguleeriv asutus võib otsustada mitte kohaldada punkti 2.2.2 sätteid sellises ühenduspunktis. Sellisest otsusest teatatakse viivitamatult ametile ja komisjonile.
7. Riigi reguleeriv asutus võib otsustada rakendada ühenduspunktis alapunkti 3 kohast kindla võimsuse pakkumist üks päev ette kohustusliku kasutamise põhimõttel. Enne sellise otsuse tegemist peab riigi reguleeriv asutus nõu naaberliikmesriikide reguleerivate asutustega. Otsuse tegemisel võtab riigi reguleeriv asutus arvesse naaberliikmesriikide reguleerivate asutuste arvamust.

2.2.4. Lepinguga reserveeritud võimsuse tagastamine

Ülekandesüsteemi haldur võtab vastu tagastatava kindla võimsuse, mille võrgu kasutaja on ühenduspunktis lepinguga reserveerinud, välja arvatud võimsustooted, mille kestus on üks päev või lühem. Võrgu kasutajal säilivad võimsusega seotud lepingust tulenevad õigused ja kohustused seni, kuni ülekandesüsteemi haldur jaotab võimsuse ümber, ja selles ulatuses, milles ülekandesüsteemi haldur ei ole võimsust ümber jaotanud. Tagastatud võimsust käsitatakse ümberjaotatuna alles pärast kogu olemasoleva võimsuse jaotamist. Ülekandesüsteemi haldur teavitab võrgu kasutajat viivitamata tema tagastatud võimsuse ümberjaotamisest. Riigi reguleeriv asutus peab võimsuse tagastamise konkreetset tingimused, eelkõige siis, kui mitu võrgukasutajat tagastavad oma võimsuse, heaks kiitma.

2.2.5. Pikaajaline kohustusliku kasutamise mehhanismi rakendamine

1. Riigi reguleeriv asutus nõuab, et ülekandesüsteemi haldur võtaks osaliselt või täielikult tagasi võrgu kasutaja poolt ühenduspunktis süstemaatiliselt alakasutatud lepingulise võimsuse, kui asjaomane kasutaja ei ole reaalistlikel tingimustel müünud või pakkunud oma kasutamata võimsust ja kui muud võrgukasutajad nõuavad kindlat võimsust. Lepinguga reserveeritud võimsust peetakse süstemaatiliselt alakasutatuks eelkõige siis, kui:
    - a) võrgu kasutaja kasutab – seda nõuetekohaselt põhjendamata – vähem kui keskmiselt 80 % oma lepingulisest võimsusest, mis on kehtiva lepingu alusel jaotatud enam kui aastaks, nii 1. aprillist kuni 30. septembrini kui ka 1. oktoobrist kuni 31. märtsini, või
    - b) võrgu kasutaja registreerib süstemaatiliselt ligikaudu 100 % oma lepingulisest võimsusest ja vähendab siis oma registreeritud võimsust, et hiilida mööda punkti 2.2.3 alapunktis 3 esitatud eeskirjadest.
  2. Kindla võimsuse üks päev ette pakkumise ja kohustusliku kasutamise põhimõtte kohaldamist ei käsitata põhjendusena, mis välistab alapunkti 1 kohaldamise.
  3. Võrgu kasutaja kaotab võimsuse äravõtmise tulemusena osaliselt või täielikult oma lepingulise võimsuse teatavaks ajavahemikuks või lepingu tähtaja lõpuni. Võrgu kasutajal säilivad võimsusega seotud lepingust tulenevad õigused ja kohustused seni, kuni ülekandesüsteemi haldur jaotab võimsuse ümber, ja selles ulatuses, milles ülekandesüsteemi haldur ei ole võimsust ümber jaotanud.
  4. Ülekandesüsteemi haldur esitab riigi reguleerivale asutusele korrapäraselt kõik andmed, mis on vajalikud selleks, et jälgida, millisel määral kasutatakse lepingulist võimsust, mis on lepingu alusel jaotatud enam kui aastaks või korduvalt mitmeks kvartaliks, mis kokku moodustavad vähemalt kaks aastat.”
2. Punkti 3.1.1 alapunkti 1 muudetakse järgmiselt:
- a) alapunkt e asendatakse järgmisega:

„e) allalaaditavas vormis, mille ülekandesüsteemi haldurid ja riigi reguleeriv asutus on kokku leppinud, võttes arvesse arvamust ühtlustatud vormi kohta, mille esitab amet, ning mis võimaldab teha kvantitatiivset analüüsi;”
  - b) lisatakse järgmine punkt h:

„h) kõik andmed tehakse kättesaadavaks alates 1. oktoobrist 2013 ühel kogu ELi hõlmaval kesksel platvormil, mille ENTSOG seab sisse kulutõhusal alusel.”
3. Punkti 3.3 alapunktile 1 lisatakse järgmised punktid h, i, j, k ja l:
- „h) juriidiliselt kehtivad, vähemalt ühekuulise kestusega rahuldamata taotlused kindla võimsuse toodete saamiseks, sealhulgas selliste rahuldamata taotluste arv ja maht, ning
  - i) enampakkumiste puhul teave selle kohta, kus ja millal on vähemalt ühekuulise kestusega kindla võimsuse tooteid müüdüd baashinnast kõrgema hinnaga,
  - j) kus ja millal ei ole korrapäraselt jaotamisprotsessis pakutud ühtegi vähemalt ühekuulise kestusega kindla võimsuse toodet,
  - k) punktides 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 ja 2.2.5 esitatud ülekoormusega tegelemise meetmete kohaldamise tulemusena kättesaadavaks tehtud koguvõimsus iga kohaldatud meetme kohta,
  - l) punkte h kuni k kohaldatakse alates 1. oktoobrist 2013.”
-